

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. IV. Utrum Juramentum confirmet Contractus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

rate Curatoris, vel Tutoris; quia jurata irritant tales contractus. Tertio, ex eo, quod testamentum, ut diximus, deficientibus solemnitatibus solum pro externo foro sit irritum, sequitur juxta hanc probabiliorē, & communiorē sententiam, quod hæres ab intestato teneatur in conscientia dare hereditatem hæredi instituto in testamento minus solemnī, & solvere legata in tali testamento relicta, modo constet de voluntate Testatoris. Unde fit, eum, cui res aliqua legato relicta est in testamento minus solemnī, posse uti compensatione occulta, quando aliter id consequi non potest. Quomodo autem possit hic legatarius uti compensatione occulta, cum debitum sit solum probabile, probabilitate tamen circa jus, non circa factum, (sicut etiam in nonnullis aliis similibus casibus) fusc expendimus in superiori tractatu de restitutione quæst. 6. art. 3. num. 12. juxta doctrinam Cardinalis de Lugo dissp. 16. de Just. sect. 5., Lessii cap. 19. num. 23. Molin., Granado, & aliorum apud P. Andream Zuccherium in suis valde eruditiss. Decisionibus Patavinis casu 2. Mensis Martii.

ARTICULUS IV.

Utrum juramentum confirmet contractus.

- I. Juramentum confirmare contractum est vi juramenti dare jus alteri, & actionem adversus juramentum propter contractum caseroqui irritum jure positivo.
- II. Juramentum additum contractui irritum jure naturali in multis differt a juramento addito contractui irritum jure positivo.
- III. Universim contractus jure positivo sive Civili, sive Canonico irriti juramento confirmantur.
- IV. Non confirmantur tamen juramento

contractus jure positivo irriti, si metu injusto aut ipsi contractus, aut juramentum superadditum extorqueantur.

- V. Indiget relaxatione facta a Prelato hujusmodi juramentum, ut non servetur.
- VI. Votum simplex metu extortum non indiget relaxatione, ut non servetur; secus vero juramentum. Illud quippe ex traditione Ecclesie est irritum, non vero istud.
- VII. Juramentum metu injusto extortum superadditum Contractui, qui a lege irritatur propter bonum commune non obligat, nec indiget relaxatione, ut non servetur. Tale est juramentum additum matrimonio, ac sponsalibus metu injusto extortis, necnon Professioni Religiosæ; & probabiliter etiam Voto Religionis.
- VIII. Quinam possit relaxare isthac juramenta addita contractibus? Regulares privilegiarii quamvis possint vota etiam jurata commutare, non possunt tamen hac juramenta relaxare.
- IX. Quanam causa requiratur, ut licite hac juramenta relaxentur?

I. Implexe nimis a Doctoribus quæstio isthac discutitur. Equidem in Opusculo primo de Principiis Moralitatis quæst. 7. abunde, ac pro modulo meo dilucide exposui, quæ hac de re a Theologo morali non videbantur ignoranda. Hic summatim nonnulla perstringimus.

Quæritur itaque primo, Quid sit juramentum confirmare contractus?

Respondeo, tunc juramentum confirmare contractum, quando contractus de se jure positivo irritus, atque adeo ne in foro quidem interno obligans, superveniente juramento de eo servando, redditur obligatorius non solum in conscientia, sed etiam in foro externo, itaut pro hoc foro detur actio

actio creditori. Dixi id habere Contractum jure positivo irritum, ut est, verbi gratia, alienatio fundi dotalis, Contractus pupilli sine auctoritate tutoris, renunciatio futurae successionis in paterna hereditate, & similes. Etenim si contractus sit irritus jure naturali, (ut sunt contractus usurarii) juramento firmari non possunt; quamvis enim qui juravit solvere usuras, vi juramenti, & in obsequium Numinis in testem invocati, teneatur illas solvere; at non tenetur vi contractus, seu vi promissionis factae usurario; nec usurarius vi talis juramenti actionem ullam habet ad usuras exigendas: Immo mutuarius post solutionem usurarum factam, ut impleat, quod juravit, potest per occultam compensationem illas recuperare, utpote injuste ab Usurario acceptas, & sine ullo justo titulo: Quod si ante solutionem tale juramentum ab Episcopo relaxetur, nullatenus tenetur usuras solvere.

II. In multis itaque differt juramentum additum contractui jure naturali irritum a juramento addito contractui, qui sit irritus jure positivo. Primo quidem, quia illud nullum jus confert alteri, nec confert actionem in foro externo, prout confert juramentum additum Contractui, qui jure positivo sit irritus. Secundo, quia obligatio servandi juramentum additum contractui irritum jure naturali est personalis, oriturque solum a virtute Religionis; unde non transit ad heredes: Contra vero obligatio juramenti additi contractui irritum jure positivo, cum det jus alteri, & actionem pro foro externo, est obligatio etiam ex justitia, & ideo transit ad heredes. Tertio, quia juramentum in primo casu potest a Praelato relaxari, ubi fuerit in contractu laesio ad finem contendendi in judicio absque perjurio; At in secundo casu relaxari

non potest, eo quod det alteri jus justitiae; Et Praelatus nequit relaxare juramentum in praedictum alterius. Quod autem juramentum additum contractui, qui jure positivo sit irritus, pariat jus justitiae, & actionem pro foro externo adversus jurantem, atque adeo confirmet hujusmodi contractum, non provenit ex vi ipsius juramenti, quod obligat solum ad veritatem rei juratae servandam, sed provenit ex jure positivo sive Civili, sive Canonico.

III. Quæritur secundo, Quosnam contractus jure positivo irritos juramentum confirmet, conferendo adversus jurantem jus, & actionem etiam pro foro externo?

Respondeo, nonnullos apud Suar. lib. 2. de Juram. cap. 29. putare, quod solum confirmantur contractus, qui beneficio restitutionis in integrum rescindi possunt. Azor. lib. 11. cap. 5. putat confirmari solum contractus irritos jure civili. Sed probabilius dicendum cum Sanch. lib. 3. cap. 12., Molin. disp. 156. Guttier., & aliis communius, universim contractus sive jure civili, sive jure Canonico irritos juramento confirmari, itaut tribuant parti jus, perinde ac si contractus non essent jure positivo irriti. Idque constat ex multis textibus, quos exponit Merol. disp. 1. cap. 3. num. 428.: Suar. loc. cit. & Lels. cap. 17. num. 56. censent debere in contractu firmando a juramento inesse obligationem naturalem servandi promissum, ut deinde vi juramenti superaddatur obligatio civilis. Sed cum omnis contractus jure positivo irritus obligationem illam naturalem praesupponat, aliter frustra irritaretur, ideo omnis omnino contractus irritus jure positivo juramento firmatur.

IV. Quæritur tertio, An juramentum confirmet contractus metu extortos jure positivo irritos?

{Re-

Respondeo, nullum contractum jure positivo irritum firmari juramento, & tribuere alteri jus, ac actionem adversus jurantem, si talis contractus sit metu injusto extortus; Nec si sit sponte quidem celebratus, sed juramentum superadditum sit metu injusto extortum. Ratio est, quia juramento non inest vis confirmandi contractus ex natura sua irritos, ut diximus, sed solum ex jure positivo; atqui non est verisimile, quod jus positivum velit firmari juramento contractus metu injusto extortos, aut contractus sponte initos, quibus superadditur juramentum metu injusto extortum; ergo hujusmodi contractus juramento non firmantur, sive tales contractus sint irriti jure positivo in bonum privatum, ut sunt, verbi gratia, contractus minorum, aut mulierum; sive in bonum publicum, ut juramentum de non extrahendis equis, frumento, pecunia e Regno, quod a lege vetatur. Quamvis Sanch. lib. 4. de Matrim. disp. 20. num. 13. censet hos dumtaxat contractus meticulousos juramento non confirmari. Sed ratio a nobis adducta probat de utrisque.

V. Juramentum tamen hujusmodi, quod sine culpa servari potest, relaxatione facta a Prælo indiget, ut non servetur intuitu Religionis; Si quidem ex cap. *Cum pactum, de Pactis in 6.*, & ex cap. *Cum contingat, de Juram.* universim obligantur juramenta, quoties servari possunt sine dispendio salutis aeternae.

VI. Neque dicas: Votum simplex metu extortum esse irritum; ergo etiam juramentum metu extortum, unde non indiget relaxatione. Negatur enim consequentia; Et disparitas est, quia, ut notat Franciscus de Lugo quæst. 10. num. 64. ex Sanch. lib. 4. de Matrim. disp. 14., votum simplex metu extortum jure positivo non quidem scripto, sed tradito, seu ex tra-

Pars IV.

ditione, & consuetudine habente vim legis ab Ecclesia irritatur, non secus ac irritatur ex traditione Ecclesia matrimonium fidelis cum infideli metu extortum: At juramentum metu extortum ab Ecclesia non irritatur; unde indiget relaxatione, ut non servetur, si citra culpam servari potest.

VII. Advertit tamen Suar. lib. 2. de Juram. cap. 26., Sanch. lib. 3. cap. 9., Merol. disp. 1. cap. 3. num. 486., juramentum metu extortum superadditum contractui, qui irritatur a lege ob publicam utilitatem, non obligare, nec indigere relaxatione; Et enim sicut non obligat juramentum in præjudicium tertii, ex cap. *Quamvis pactum, de Pactis in 6.*, ita a fortiori non obligat juramentum in præjudicium boni publici; esset quippe vinculum iniquitatis; Propterea juramentum adjectum sponsalibus, aut matrimonio metu gravi extortis nullatenus obligat, ut docet Sanch. lib. 4. disp. 21. Azor., Sà contra Henr. lib. 11. cap. 9., Sotum, Ledesm.; quia isti contractus meticulousi ob publicam utilitatem irritantur; ne scilicet oriantur rixæ inter Conjuges, ac mala proli educatio in Reipublicæ detrimentum. Idemque dicendum de juramento adjecto Religiosæ professioni metu extortæ, & probabilius ex Suar., Sanch., Rodriq. contra Sot., & Palat., etiam de juramento adjecto simplici voto Religionis metu extorto. Et ratio ulterior est ex Merol. loc. laud., quia juramentum relaxari potest, quoties in contractu, cui illud adjicitur, apparet turpitudine ex parte creditoris; sed in casibus adductis apparet hæc turpitudine, quod scilicet executioni dentur isti contractus, qui jure positivo sunt irriti ob publicam utilitatem, si metu injusto extorqueantur; ergo relaxari potest.

VIII. Quaritur quarto, Quinam Prælati possit juramenta isthæc con-

C tra-

tractui adjecta relaxare?

Respondeo, solum Pontificem posse aliquando, & quidem ob urgentissimam causam, relaxare juramentum in praedictum tertii; At quando non est in praedictum tertii, si ex parte creditoris appareat turpitudine, (ut est juramentum de solvendis usuris, aut si contractus, aut ipsum juramentum superadditum contractui sint metu extorta,) tunc poterit Episcopus, ac ejus Vicarius hujusmodi juramentum relaxare; Abbates pariter habentes jurisdictionem quasi Episcopalem: Non tamen Parochus, aut Confessarius; Sicut nec possunt isti in votis dispensare. Regulares vero, quamvis habeant privilegium commutandi vota etiam jurata, quae non sint in praedictum tertii, ut habetur in Compendio Privilegiorum Societatis *V. Commutatio* §. 1. ex Bulla Gregorii XIII.; at non proinde possunt relaxare juramenta addita contractibus, quia nomine votorum juratorum censentur venire solum juramenta, quibus vota confirmantur, & quae intuitu pietatis, ac soli Deo fiunt; non vero quae contractibus superadduntur, ut docent communiter. Qua de causa Pater Noster Generalis Thyrsus Gonzalez literis encyclicis advertit, quod privilegium nobis concessum relaxandi isthaec juramenta sine praedictum tertii sit solum relate ad Nostros, ut habetur in *Comp. Privileg. V. Confessarius* §. 6.

IX. Requiritur tamen causa, ut relaxatio isthaec licite concedatur; Eaque esset, vel si turpitudine in contractu habeatur ex parte creditoris, ut quando quis juravit se usuras soluturum; Vel si juramentum, aut contractus sint metu extorta; Vel si dolus inciderit in contractum; puta si quis deceptus fuerit in pretio rei emptae cum juramento non contraveniendi contractui, ut notat Sanch. lib. 3. cap. 21. (nam si dolus dederit causam

huic contractui, juramentum relaxatione non indiget;) Vel propter ingratitude donatarii, cui juramentum adjectum est de illa non revocanda, ut notat Molin. disp. 221.

ARTICUL. V.

Quinam possint contrahere?

- I. *Contrahere non possunt, qui carent usu rationis; & qui a Jure impediuntur; ut pupillus sine licentia Tutoris, qui tamen in sui favorem valide contrahit.*
- II. *Contractus pupilli, aut Minoris, nisi fiat de licentia Tutoris, aut Curatoris, & cum Judicis facultate, quando alienatur res immobilis, aut mobilis, quae servando servari potest (verbi gratia per triennium) est invalidus. Si vero alienatur res mobilis, quae servari non potest, requiritur solum licentia Tutoris, aut Curatoris; Quod si absque hac licentia fiat, probabiliter in foro conscientiae est invalidus, & obligatorius; quamvis non in foro civili.*
- III. *Pupillo, & Minori absque licentia debita contrahentibus competit restitutio in integrum.*
- IV. *Probabiliter Pupillus, & Minor, quibus competit restitutio in integrum ob contractus sine licentia initos, retinere possunt in conscientia, quae ob tales contractus deberent solvere.*
- V. *Filiusfamilias puber, aut pubertati proximus potest quidem contrahere de bonis Castrensibus, vel quasi Castrensibus; non tamen de Adventitiis, aut Profectitiis.*
- VI. *Qui non est pubertati proximus, invalide donat etiam bona Castrensia, vel quasi; quae tamen probabiliter possunt a donatario retineri.*
- VII. *Filiusfamilias non debet Patri operas*